59e jaargang. — N° 67. Dit nummer bestaat uit 8 bladzijden Zaterdag, 24 augustus 1912.

Men schrijft in te Tongeren bij H. Collée, uitgever en eigenaar van dit blad.

DE POSTRIJDER verschijnt s woensdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, Groote Markt, te Tongeren.

Telefoon N° 12

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :
Twee maal per week, 4 fr. per jaar
Een maal » 3 »
Een blad afzonderlijk 10 centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen : 15 centiemen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels, vooraan of binnen in het blad : 1 frank den drukregel.

EERSTE BLAD

De algemeene werkstaking

zal, lijk de Gentsche roode VOORUIT het voorspelt, eene **algemeene uithongering** zijn.

Immers VOORUIT zegt :

« De werkstaking kan maar overwinnen als » zij van langen duur is en wezenlijk algemeen.

» Dat elk zijne toebereidselen make van ten » minste vijf of zes weken en, met het oog daar » op, al spare wat hij kan. »

Pacha Anseele zegde dat men daags voor de werkstaking 500,000 mannen en 500,000 familiës zal hebben en 30 millioen hulpgeld zal noodig zijn. Waar die 30 millioen gehaald ? Nu 30 millioen voor 300,000 is 60 fr. voor ieder werkstaker. Iedere stakersfamilie man, vrouw en 5 kinderen, beweert pacha Anseele, zou dan 5 à 6 weken kunnen leven.

Maar hoe zoo ? Volgens pacha Anseele, hebben de werkstakersfamiliën de eerste 14 dagen geen hulp noodig en kunnen zij de overige weken met 1 fr. 50 daags gemakkelijk leven. Dus fr. 10.50 voor 7 dagen. En als er meer dan 5 kinderen zijn ? Bericht aan de liefhebbers !

't Ziet er me lief uit met het plan van pacha Anseele : eene heele toekomst van gebrek en hongerlijden in verschiet.

Maar 't zullen de leiders Anseele, Vandervelde, Lampens, Destrée niet zijn die honger zullen lijden. Ze zitten er immers warmtjes in... Z'hebben hunne schaarjes op 't droog ! .... 't is de werkman die op water en brood zal zitten.

Die algemeene werkstaking, of liever, algemeene uithongering zal eene ramp zijn voor België.

De Bergensche correspondent van het liberale orgaan « L'ECONOMIE » van Doornijk, schreef zondag ll. :

« Indien de algemeene werkstaking uitgeroepen wordt, zegde ons over eenige dagen een » kolennijveraar, zal zij weilicht niet van langen duur zijn, **maar zij zal eene wezenlijke ramp zijn voor ons land.** »

Eene wezenlijke ramp, ja, als men het oneindig verlies daarbij rekent, dat nimmer kan ingewonnen worden ; den ondergang van tal van nijverheden die niet zal kunnen hersteld worden, daar de klanten die in België niet gediend geraken gedurende een tweetal maanden naar elders zullen loopen en er dikwerf blijven.

Vele liberalen zijn inwendig gekant tegen de algemeene werkstaking, maar zij durven het in hunne organen niet laten blijken uit vrees van hunne roode cartelbroeders te mismoegen.

En waarom nu die algemeene werkstaking of uithongering ?

Om de politieke eerzucht van eenige hoofdleiders te voldoen en ook de grijpzucht van dezen te vergemakkelijken die op 't plunderen der kerken en kloosters en ook op den rool der kerk-en kloostergoederen uit zijn op zijn Fransch !

LASTERTAAL.

In het nummer van Zaterdag 17 Augustus ll. geeft « HET VRIJE VOLK » ons eens te meer een staaltje der gewone handelwijze der liberale pers.

Onder het opschrift « *Een feestmaal in eene kerk* » had ons broederorgaan « LE PAYS DE VISÉ » het verslag gegeven eener grootsche vergadering van retruitanten te St-Remy gehouden. Deze vergadering was voorgezeten door den Z. E. H. Lemmens, Pastoor-Deken van Visé.

De bijeenkomst der retraitanten hield zich in eene weide aan de Zusterschool palende.

Om alle dubbelzinnigheid, voor wat de titel en de vorm van dit verslag betreft, had onze confrater vooreerst verklaard :

« Het feestmaal waarvan er spraak is, is een » godsdienstig feestmaal. En op 't einde der » vergadering die wegens den regen in de kerk » moest voortgezet worden, alwaar nadat het » Heilig Sacrament weggenomen was, verklaarde M. de Deken dat deze vergadering als » een wel opgesteld feestmaal kon beschouwd » worden. 't Is daar dat men waarlijk voedende » spijs genoten heeft.

Het rechtzinnig en uitgebreid verslag liet niet den minsten twijfel over den aard dezer vergadering.

Er was hier enkel spraak van «geestelijk» feestmaal, 't is te zeggen van verslagen, redevoeringen, en toespraken de kringen van retraiten en van het Heilig Sacrament betreffende en geenszins van «stoffelijk» feestmaal.

Ook ontstond er voor geen enkel oordeelkundig man, die het verslag gansch gelezen had, misverstand.

Welnu, men vond te Luik een blad, «L'EXPRESS» dat aan zijne lezers het hierboven gemeld *zoogezegd* klerikaal schandaal bekend maakte.

Natuurlijk heeft het *Vrije Volk* het zich ten plichte gerekend met het Luikersch blad mee te doen.

— Lijk de ouden zingen zoo piepen de jongen — zegt 't spreekwoord.

Ziehier in welke bewoordingen het Tongersch liberaal blaadje zich in deze zaak uitdrukt.

« Voorlaatsten zondag waren de klerikalen » vergaderd op een banket, te St-Remy, voorgezeten door den deken van Visé, den Heer » Lemmens. Dit banket had plaats in eene wei» de palende aan de nonnenschool. Talrijke » priesters uit de streek, benevens kleine en » groote politiekers waren er vergaderd. Het » muziekgezelschap van Blegny, op een ver» hoog gezeten, zond in de wijde lucht zijne » blijdste en opwekkendste tonen. Plotseling » stortte de regen neer, alhoewel het programma dit punt niet voorzien had. Seffens ont» stond eene onbeschrijflijke wanorde te mid» den van een zoo schoon feest.

» Daar het nu waarlijk doodjammer zou wezen vóór het uur eene zoo wel begonnen smul» partij te staken — men was nauwelijks begonnen, zegt het godvruchtig koolblad, — » besloot men op staanden voet het feestmaal » ergens anders te gaan voortzetten, 't zelfde » waar, daar was weinig aan gelegen !... De » hooldzaak was dat men kon voortgaan met » zich den buik te vullen.

» En dewijl nu het gewenschte lokaal ontbrak » — konden dan de schoolzalen der nonnen niet » dienen ? — trok men naar de kerk, om er de » smulpartij voort te zetten.

» Niettemin schijnt die doenwijze voor den » opsteller van het verslag niet al te prijsbaar » en daarom denkt hij het onhetamelijke dat » zulke daad in zich bevat, te verschoonen door » er uitdrukkelijk bij te voegen dat men voor» afgaandelijk « het H. Sacrament had weggenomen. »

» Zoo doende, niet waar, zou de goede God » het niet euvel kunnen nemen dat men zoo » onaangemeld zijn huis was komen binnenvallen.

» En van half-vier tot half-zeven uren feestmaalde men [illegible] kerk !

» Ten slotte werden verscheidene heildronken ingesteld. De heer advokaat Libbrecht » hield er eene gloedvolle toespraak, die — » volgens de uitdrukking zelf van het gazetje » dat heel onnoozel die ongelooiijke historie » kenbaar maakt — menigmaal de toejui hingen der aanwezigen uitlokte !...

» Wij achten het nutteloos over dat alles » bedenkingen te maken. Nochtans is het nooit dig dat wij de volstrekte echtheid bevestigen » van de hierhoven vermelde feiten.

» Mocht iemand twijfelen, wij houden het » sacristijbladje in kwestie ter zijner beschikking ».

Wij kunnen niet eindigen zonder onze lezers eene goede raadgeving te laten : Dat zij die de waarheid altijd en overal willen vinden zich tot de liberale pers wenden.

Aan U, beste lezers, te oordeelen !

« Loonsche Haard »

Algemeene Vergadering van 5 Oogst 1912.

Op Maandag 5 Oogst 1912, om 4 ure namiddag, had in 't lokaal van den Katholieken Kring te Borgloon, de jaarlijksche algemeene vergadering plaats der zoo bloeiende en belangrijke maatschappij « De Loonsche Haard ».

Aan het bureel zetelden : de E. H. Deken Peumans voorzitter ; de Heeren advokaat Deploige, Provinciaal Raadslid, Alfred Neven, apotheker en Antoine Deré, bestuurleden ; de Heeren notaris Ruison en Thomas Fouarge als commissarissen.

De Heeren Burggraaf Camille Desmaisières, senator, Graaf Adolf de Borchgrave d'Altena, provinciaal raadslid en Ridder Karel de Borman, vrederechter, hadden zich doen verontschuldigen.

Een zeker getal aandeelhouders wonen de vergadering bij.

De E. H. Deken verklaart de zitting geopend en 't proces-verbaal der laatste algemeene vergadering wordt voorgelezen en goedgekeurd.

Mijnheer Daris, schrijver-schatpewaarder, geeft alsdan verslag over de werkzaamheden van het verloopen dienstjaar 1911, zijnde het zestiende.

Met innige voldoening bestatigt hij den aanhoudenden en schitterenden voortgang der maatschappij, zoodat de « Loonsche Haard » steeds aan de spits staats der gelijksoortige maatschappijen van Limburg.

Zulks blijkt uit de volgendecijfers, getrokken uit de balans en de rekening van winsten en verliezen.

Onze maatschappij, zegt de verslaggever, werd gesticht den 3 September 1895, doch, ingezien de vooralgaande plichtplegingen welke zij met de Spaarkas te regelen had, zoo kon de eerste leening eerst gedaan worden op 26 Mei 1896 ; van af dien datum tot 1 Januari 1911 werden er 505 leeningen toegestaan voor de som van 561,245 fr.

Gedurende het verloopen dienstjaar 1911 werden er 17 leeningen gedaan voor een kapitaal van 20,650 franken ; waarvan 6 met levensverzekering voor de som van 8400 fr. en 11 zonder levensverzekering voor 12250 franken.

Indien er gedurende het verloopen dienstjaar maar 17 leeningen werden toegestaan, dan is het omdat er, zooals ik het U reeds verleden jaar deed opmerken, verscheidene aanvragen van geldleening geweigerd werden of tot in betere omstandigheden verschoven, gezien de Beheerraad onzer maatschappij niet veel betrouwen had in de betaalvermogens dier aanvragers.

Gedurende het loopende dienstjaar 1912, zijn er tot heden 20 leeningen toegestaan voor de globale som van 24025 franken ; waarvan 12 met levensverzekeringen voor 14200 fr. en 8 zonder levensverzekering voor 6125 franken.

Zoodat sedert het ontstaan der maatschappij tot op den dag van heden de « Loonsche Haard » 542 leeningen heeft toegestaan voor een totaal van 605,920 franken.

Tijdens het jaar 1911 betaalden de outleenders, op eenige uitzonderingen, regelmatig huune bijdragen ; deze beliepen de som van 34264,09 franken. Te meer, 10 hunner hebben dat jaar heel en al hunne schulden vereffend tot beloop van 9653,02 fr.

Twee schuldenaars echter zijn verleden jaar door den Bestuurraad van den « Loonsche Haard » wegens grooten en steeds klimmenden achterstal, van hun huis onteigend geworden ; de maatschappij leed hierdoor een verlies van 452,87. De Beheerraad durft hoopen dat dit voorbeeld tot heilzame les zal strekken aan sommige achterblijvers, en hij dus voortaan zijnen toevlucht niet meer zal moeten nemen tot zulke uitterste en droevige middelen.

Voor wat den toestand der kas betreft, vervolgt schrijver, blijft dit zestiende dienstjaar geenszins ten achter op de voorgaanden : de zuivere winsten gaan in 1911 bedragen de ronde som van 3798,41 fr., tegen 3539,93 franken in 1910.

Zoodat ons reservefonds van 29980,79 franken in 1910, geklommen is tot 33779,20 frank.

Spreker besluit dat de leden van den « Loonschen Haard » fier op den afgelegden weg mogen terugblikken en hoopvol de toekomst te gemoet zien. Na menige moeilijkheid van 't begin overwonnen te hebben, zien we onze maatschappij aanhoudend groeien en bloeien en ons alzoo een klaar bewijs geven van helgeen men vermag als men nauw vereenigd is : eendracht maakt macht ! » En de toekomst lacht ze ons niet tegen ?

Bevat ze geene blijde verrassing voor onze maatschappij ? Immers, lijk het onlangs nog twee onzer katholieke hoofdmannen plechtig verklaarden, zoo heeft ons nooit volprezen gouvernement besloten de weldaden der wet van 9 Oogst 1889 uit te breiden tot de kleine burgerij de « Loonsche Haard » zou bijgevolg weldra een naamloos vennootschap worden van werkmans- en burgerswoningen.

Mijnheer Daris eindigt zijn verslag met een beroep te doen op alle leden en mannen van werk van 't kanton Loon, opdat zij de buitengewone voorwaarden van den « Loonschen Haard » meer en meer zouden doen kennen aan den werkman en hem alzoo koning maken in zijn eigen huis onder uiterst voordeelige voorwaarden ; tusschen de bijzonderste rekenen wij de ontlasting van imposten, zooals vrijstelling van persoonlijke belastingen, vermindering van registratierechten en van pandrechtige inschrijving.

Met den kleinen man alzoo te onderrichten zal men hem ontrukken aan de valsche en verderfelijke leer der socialisten, vijanden van alles eigendom en hem getrouw doen blijven aan God en vaderland !

De Heer Voorzitter bedankt den verslaggever voor zijn degelijk werk, en stelt voor dit verslag te laten drukken om aan al de leden uit te deelen.

Nopens dit verslag, trekt de E. H. Pastoor Haarden de aandacht op den schitterenden toestand der reserve, welke de som beloopt van bijna 35,000 franken. Hij denkt dat de weigering, welke de Spaar- en Lijftrentkas deel aan eene aanvraag van den « Loonsche Haard », om 3000 franken uit de reservekas te mogen nemen om deze som bij loting te mogen verdeelen tusschen al de outleenders, die regelmatig hunne bijdragen betalen, geenszins eene reden mag zijn om vaarwel te zeggen aan dit gedacht. Na eene aantrekkelijke bespreking nopens dit punt tusschen verscheidene heeren over de reserve en de mogelijkheid een middel te vinden om toelating te bekomen de gedane beloftte te vervullen, besluit, op voorstel van den Heer Advokaat Deploige, de zitting eenparig dit punt trachten op te lossen in de maandelijksche vergadering van September.

Daarna werden de rekeningen van winsten en verliezen en het bilan voorgesteld door den Bestuurraad, aangenomen door de Heeren Commissarissen en goedgekeurd door de Algemeene vergadering.

Op voorstel van den Heer Advokaat Deploige juicht de vergadering de hernieuwing toe van het mandaat der Heeren Deken Altens Peumans, Burggraaf Camille Desmaisières als bestuurleden en van de Heer Thomas Fouarge als commissaris, voor een nieuwen termijn van drie jaren.

De E. H. Deken Peumans bedankt in hunnen naam en verzekert de vergadering van hunne verkleefdheid ; in naam van allen beloofd hij onophoudend te werken tot den bloei van den « Loonsche Haard ».

Hierop eindigt deze belangrijke vergadering met de uitdeeling aan de aandeelhebbers van een winstaandeel aan 3 0/0 voor het dienstjaar 1911.

Vergadering van den Belgische Boerinnenbond.

De Boerinnenbond heeft, zooals men weet, zijnen zetel in de lokalen van den Belgischen Boerenbond te Leuven, waar hij eene afdeeling van is.

Hij hield zijne eerste algemeene vergadering verleden Woensdag, in de kostschool van het H. Hart, te Heverlee-bij-Leuven. Ook andere personen buiten de leden der aangesloten kringen waren tot de vergadering uitgenoodigd.

Er was ongelijk veel volk : rond de 1400 personen.

Uit het verslag van Kan. Luytgaerens blijkt dat op dit oogenblik bij den Belgischen Boerinnenbond 58 plaatselijke kringen aangesloten zijn, met 5220 leden. Daarbuiten zijn nog 1016 personen geabonneerd aan het maandblad van den Bond « De Boerin ».

Het voorloopig bestuur van den Boerinnenbond werd definitief aangesteld : voor Limburg werd Mevr. Franz Schaetzen van Tongeren bijgekozen. Op de bestuurszitting, in den namiddag gehouden, werd Mevr. Helleputte definitief gekozen tot voorzitster

Verder werd op de vergadering gesproken door een Verwaarde Zuster-onderwijzeres der kostschool van Heverlee over : «Het verzorgen van zieke kinderen », en door Prof. Frateur over : «De voeding der gespeende kalveren».

Na het eetmaal werd de groep der aanwezigen getrokken ; dan werd hun gelegenheid gegeven om de tentoonstelling van handwerk der leerlingen van het gesticht, alsook de hoeve, de melkerijschool, enz. te bezoeken.

Deze buitengewoon goedgelukte vergadering levert een nieuw bewijs dat de vrouwenbeweging en in 't bijzonder de boerinnenbeweging in vollen gang is.

BUITENLAND.

Nederland

EENE BUCHTBARE KOEI. — Naar men aan de *'s Herl. Ct.* meedeelt, heeft te Reek (Noord-Brabant) een koei vier levende kalveren ter wereld gebracht, waarvan slechts één kort na de geboorte doof ging ; zij zijn alle vier iets kleiner dan een gewoon kalf, doch wegen ieder toch nog 56 pond. Ook kan hieraan toegevoegd worden, dat dezelfde koei het vorige jaar reeds drie levende kalveren ter wereld heeft gebracht.

— SCHRIKKELIJK DRAMA. — Terwijl haar man in een naburig dorp aan den arbeid was, ging de landbouwster Josephine Pogam, 36 jaar, te Kerdavid, met hare vier dochtertjes naar het veld. Zij stak er een zak aardappelen uit en kloeg dat deze slecht waren, dat ook het koren slecht was en dat er veel armoede zou zijn. « Maar, riep zij, mijne arme kinderen, gij zult er niet door te lijden hebben, ik zal u ergens leiden, waar ge niets meer noodig hebt ! » Zij ging naar eenen poel met hare kinderen, 6, 4, 2 1/2 en 1 1/2 jaar oud, en wierp de vier wichtjes in het water, waarna zij er zelf in sprong. Het tijdig meisje kon eruit geraken. Het liep naar huis en kroop in het bed.

Toen de vader 's avonds van zijn werk thuis kwam, vertelde het meisje hem wat er gebeurd was. Men liep naar het veld en in den poel vond men de lijken der moeder en van de drie kindertjes.

Men denkt dat de moeder zinneloor geworden was.

Duitschland

PRAAMA. — De dierenbemmer Clermont vertoonde op de foor van Sachsenhausen een chimpanze-aap.

Daar de aap weigerde de hem gedeerde oefeningen te doen werd hij door den artiechter gekastijd.

Op een sprong de aap op Clermont en greep zijne rechterhand tusschen zijn verschrikkelijk gebit.

Om tusschenkomst van verscheidene personen loste de aap zich en was men verplicht hem den schedel met hammerslagen te verbrijzelen.

De hand van den Fransche bemmer was reeds zoo erg doorbeten dat zij zal moeten afgezet worden.

Oostenrijk

De hulpbisschop Mgr Pfluger verliet Zondag morgen, te 10 1/2 ure, vergezeld van een leidende, het bisschoppelijk paleis van Weenen, om zich naar de St-Stefanuskerk te begeven, ten einde aldaar een plechtigen dienst te celebreeren ter gelegenheid van den verjaardag des keizers, toen hij eenklaps van een voorbijgangeren messteek in den schouder kreeg. De kerel werd onmiddellijk aangehouden. Volgens de papieren in zijn bezit gevonden, zou hij Hermann Prinche heeten en onlangs uit een zinnedoozenge-sticht ontslagen zijn.

De toestand van Mgr Pfluger is voldoende. De wonde is nog al erg, maar zijn leven is niet in gevaar.

De pleger van den aanslag bekende dat hij voornemens was den prinsbisschop Mgr Nagl te treffen, maar hij was van gedacht veranderd en viel de hulpbisschop aan, die het eerst kwam.

Engeland

Te Carmnoney, bij Belfast, is Mev. Ann Todd overleden in den ouderdom van 111 jaar. Zij was in de streek bekend als de oudste vrouw van het Vereenigd Koninkrijk. Zij herinnerde zich nog den tijd toen de naam van Bonaparte en de mogelijkheid van eenen inval schrik of geestdrift verspreidden in den geest der boeren van haar dorp. Zij herinnerde zich ook zeer nauwkeurig de incidenten van den Krimoorlog en den opstand in Indië.

Turkije

Men vermeent nu eerst dat het eiland Imbres inspelijkstel geteisterd werd door de aardbeving. Al de dorpen liggen in puin.

Uit Constantinoopel meldt men dat de stationnair « Scorpion » teruggekeerd uit de streek door de aardbeving geteisterd, meldt dat de ramp veel ernstiger is dan men eerst meenale.

Men schat het aantal dooden op meer dan 3000 en dat der gekwetsten op minstens 6000.

Het is bijna onmogelijk sommige dorpen te naderen wegens den stank der lijken. In de andere dorpen zijn er nog enkel puinen.

De aardbevingen duren nog altijd voort. In sommige dorpen vond men menschen die nog heelemaal verbouwereerd waren en niets deden om hulp te verleenen Zij zaten in groepen te jammeren over de ramp.

De roode halve maan en de Grieksche maatschappij zetten hunne werking ieverig voort.

BINNENLAND.

LUIK — HEVIGE BRAND. — Dinsdag nacht zagen voorbijgangers in de Orbanstraat, vlammen opslaan uit de Noël-magazijnen van M. Close. Onmiddellijk gaven zij het alarm, doch toen de pompiers ter plaats kwamen, had het vuur zulke groote uitbreiding genomen, dat geheel het gebouw, dat eene oppervlakte van 500 vierkante meters beslaat, aan een vuurpoel geleek.

Al de pompiers van de verschillige posten van Luik werden opgeroepen. Met 20 buizen te gelijk viel men het vuur langs alle kanten aan, doch te vergeefs. Men moes de grootste pogingen aanwenden om de naburige huizen te vrijwaren, waarin zij ten slotte geslaken.

Na drie uren werkens was men het vuur meester, dank aan de instorting van de brandende puinen.

De schade is aanzienlijk ; de oorzaak is onbekend.

BRUSSEL. — GROOTE BRAND. — Vrijdag morgend kwam [illegible] het huis n° 62, Magdalenastraat.

Het vuur omstond in den winkel op het gelijkvloers en breidde zich zoo snel uit door gansch het huis, dat heel de woning maar een vuurpoel was, wanneer de pompiers ter plaatse kwamen.

De gansche brandweer sneldde toe ; enorme vlammen slogen door het dak en de groenverkoopers van de vroegmarkt konden van op de Groote Markt het schouwspel zien.

Men heeft de bewoners van het huis reeds met de grootste moeite kunnen redden.

De heer en den winkel, zijne vrouw en de meid die op de kamers der eerste verdieping sliepen, zijn naar beneden gesprongen in de straat, op matrassen die daar waren uitgespreid, maar door te vallen hebben zij zich erg gewond.

Een ouderling, die op de tweede verdieping woonde en die over eenigen tijd het slachtoffer van een ongeval is geweest, werd door de pompiers ten prijze der grootste inspanning gered.

De personen, die op de derde verdieping woonden, konden vluchten langs de daken der naburige huizen.

Van de woning blijft er nog enkel een puinhoop over.

BRUSSEL. — BELANGRIJKE BRESTAL IN DE NOORDSTATIE. — Maandag avond stapte M. C. Eln, diamanthandelaar, wonende te Parc-Abbeyvillestraat, in de Noordstatie te Brussel van den broktrein van Antwerpen, waar hij van de Beurs voor 10,000 fr edelgesteenten gekocht had.

De diamanten van Cérisolles

39de vervolg

Voordat Arlette hem te pakken kon krijgen, was het negertje ontglipt en snelde naar buiten om het groote en goede nieuws allen te vertellen.

« Morgen hoop ik u te omhelzen, hervatte mevrouw Herbelot haar lectuur. De gouverneur heeft zich zeer bereidwillig jegens ons betoond. De concessie is toegestaan ; we krijgen een spoorlijn naar de kust. Martin is uitgelaten.

Hij heeft me nu deelgenoot gemaakt van een innig verlangen. Robert, zijn oudste zoon, is ook bij ons komen voegen. 't Is een knappe en flinke jongen. Een zeker meisje van mijn kennis is bijzonder in zijn smaak gevallen en hij heeft aangeboden zijn familie te verlaten om ook bij ons te komen vestigen.

Wat moet ik antwoorden ? Ik heb een slag om den arm gehouden. Het is aan u, Arlette, het antwoord te geven... »

De brief had nog uren kunnen duren. Pierre kon er niets meer van gehoord hebben. Het was alsof hij een slag op hoofd en hart tegelijk had ontvangen, die hem wezenloos maakte.

Men had voor het jonge meisje een flinken jongen man gevonden en hij had niets anders te doen dan zich te onderwerpen.

De thee en het gebak, door Arlette bereid, liet hij staan en, zonder antwoord te geven op de vragen, die men hem stelde, verliet hij het huis.

Moeder en dochter hadden elkander aangekeken, verontrust.

— Ik had dien brief niet luid moeten lezen, zegde mevrouw Herbelot. Zijn houding verontrust mij ; ik ben bang dat ik hem te veel leed

— Ik ben ook bang, mompelde Arlette met schitterende oogen, die haar vrees weerspraken. Mama, ik moet zien wat er met den doktor is. Ik wil niet, dat hij zoo weggaat. Gij staat mij wel toe, nietwaar moeder, om hem terug te halen, de arme man ?

Voordat mevrouw Herbelot had kunnen antwoorden, was het witte kleed van het meisje al verdwenen in de snel vallende schemering.

Pierre sneldde voort zonder bepaald doel. Het woelde koortsachtig in zijn hoofd en zijn eenige gedachte was : vertrekken, ik moet vertrekken, zonder uitstel ! Het is het eenige geneesmiddel.

Een smartelijke lach brak echter dien uitroep af. Een geneesmiddel ! Helaas, hij wist wel beter.

— Ik zal vanavond nog mijn toebereidselen maken voor het vertrek, want haar nabijheid zou mij toch nog erger martelen dan de herinnering. Ik zal zorgen gereed te zijn als de heer Herbelot terugkomt.

Hij nam den terugweg aan, toen hij bij de eerste passen al wankelde van hevige ontroering.

Een witte gedaante, zilverig verlicht door de maan, snelde op hem toe.

— Arlette !.... God, geef mij de kracht te liegen, smeekte Pierre.

— O, zijt ge daar, riep het lieve meisje uit, terwijl zij schijnbaar boos den vinger opstak. Foei, dat staat u niet netjes, doktor, om alleen weg te gaan en niet uw arm te bieden aan de dochter van uw gastheer voor de dagelijksche wandeling.

Met een vrijmoedige beweging had zijzelf zijn arm genomen en zich naar hem toebuigend, zegde ze :

— Wat is er ? Zeg het mij spoedig.

— Vergeef mij, stamelde hij Ik... ik ben genoodzaakt uw huis te verlaten.

Zij uitte een kreet van schrik.

— Ons verlaten ?... Wat zegt ge ?...

— Helaas, het moet, hernam Pierre, een beroep doend op zijn koelbloedigheid. Ik heb onaangenaam nieuws ontvangen, dat mij noodzaakt zoo spoedig mogelijk naar Frankrijk terug te keeren. De panden, die de heer Herbelot mij heeft toevertrouwd, zal ik hem eerst teruggeven, maar dan....

— O, doktor, wat staat u dat slecht, zoo te spotten ! Durft ge volhouden tijding uit Frankrijk te hebben gekregen ?

— Lief kind, martel mij niet, riep hij met een stem, die heftige van ontroering, uit. Het is... ik moet weg ik zweer het u bij mijn eer !

Het meisje leunde wat meer op den arm van den vriend.

— Goed ! zegde ze, ik wil het geloven, maar waarom zooveel geheimzinnigheid tusschen ons, die elkaars hart toch voor elkander behooren uit te storten ?

— Ik dank u voor die deelneming, zegde hij, want ik weet hoe goed en vriendelijk ge altijd zijt, maar er zijn geheimen, die men moet bewaren, zelfs voor de beste vrienden. Omdat ik morgen moet vertrekken, verzoek ik u mij toe te staan de noodzakelijke toebereidselen te verrichten. Wees ervan overtuigd, dat ik nimmer zal vergeten.

Hij kon niet verder en wendde het hoofd af, om de tranen niet te laten zien, die in zijn oogen opwelden.

— Ik meende te droomen, hernam het meisje met zacht verwijt in de stem, maar ik zie dat de droom wreede werkelijkheid is. Gij, ons verlaten, nadat ge mij hebt doen geloven, dat ons bestaan met het uwe voortaan ingeweven zou zijn ! Het schijnt dus waar te zijn, dat alle mannen veranderlijk zijn.

— Maar wat kan ik dan er toe bijbrengen voor uw geluk ? riep hij uit.

— Alles... of bijna alles, verblinde, die ge zijt !

— Ge vergeet dengene, die voornemens is naar hier te komen, merkte Pierre met bitterheid op. Hij zal zich slechts hebben te laten zien om mij te doen vergeten. Als ge eens wist hoe weinig vriendschap beteekent tegenover de liefde !

— Degene, die voornemens is naar hier te komen ? herhaalde Arlette op een toon van oprechte verbazing. Van wien spreekt ge dan ? Ik verwacht niemand anders dan mijn vader.

Met bevende stem gaf de doktor ten antwoord :

— Ik meen, dat de heer Robert Martin hem zal volgen.

— Wat een dwaling ! riep het jonge meisje uit, ontroerd door de gewaarwording, dat de jalouzie bij hem meesprak. Dat bezoek zal niet plaats hebben, wanneer ik er geen toestemming voor geef. En daar ik vast besloten ben het bezoek niet af te wachten...

Pierre voelde plotseling een weldadigen stroom door zijn leden gaan en hij viel haar in de rede, met de woorden :

— Ge weigert... hem... te... ontvangen ?

— Zeker ! Vindt ge dat zoo vreemd ?

— Ja... ja... maar hij bemint u...

— Schoone reden maar ik bemin hem niet !

— Arlette, lieveling, dan is niets veranderd, dan kan mijn geluk voortduren, dan blijf ik !

— Het was dus de veronderstelling van mijn aanstaand huwelijk, die u deed vlachten ? vroeg ze.

Ze legde haar blond hoofdje op den breeden schouder van Pierre en zag hem diep in de oogen.

Pierre las nu duidelijk in die schoone kijkers, maar hij kon het zich zoo plotseling niet voorstellen.

— Arlette, lieveling, speel niet met mijn hart, zegde hij. O, waarom zijn er zooveel hinderpalen tusschen ons. Gij hebt alles : jeugd en geld en ik, ik heb niets. Ik mag dus niets anders voor u zijn dan een vriend, ofschoon ik u aanbid.

— Eindelijk ! Eindelijk, hebt ge het woord gezegd, dat ik verwachtte, riep Arlette met stralend gelaat uit. Pierre, is het waar, bemint ge mij ?

— O, lieveling, als een waanzinnige, maar ook als een wanhopige !

— Zoo ! Laat ons eens die hinderpalen onder oogen zien. Ge spreekt van jeugd en rijkdom, goed, maar gij bezit zooveel goede hoedanigheden in mijn oog, dat ik met de mijne nog verre in de minderheid ben. Het heminde wezen is altijd volmaakt in de oogen van hem of haar, die bemint. En dat ik uw goede hoedanigheden niet onderschat, is dat mijn ouders ze ook in u zien. Want denkt ge soms, dat ik mijnheer nu achterna geloopen was, voegde ze er schalksch bij, als ik er geen toestemming voor had gehad ? Het was altijd mijn wensch een echtgenoot te krijgen, die aan een uitstekend karakter, een zekere bedaagdheid en ernst paarde en dien man heb ik in u gevonden. Tusschen u en mij is betzelfde verschil in leeftijd als tusschen mijn ouders en zijn die twee er minder gelukkig om ?

Als dronken van vreugde drukte Pierre het aanvallige, verstandige meisje aan zijn borst en als in den zevenden hemel nam hij den terugweg met Arlette aan, daar zij schertsend zegde, dat moeder ook wel een beetje recht had op het geluk.

III

EEN BLIKSEMSTRAAL UIT HELDEREN HEMEL

De vreugde, die de heer Herbelot smaakte bij het vernemen van het heuglijke nieuws in zijn familiekring evenaarde de blijdschap van de dames en van den dokter en hij vertrouwde nu Dorinval wel toe, dat het sedert eenige maanden zijn hetste wensch was geweest, die verbluttens.

De kolonist was den volgenden dag, laat in den namiddag teruggekomen, vergezeld van Tagaly en gesignaleerd door den kleinen kalhdhe, in weerwil van de harde les, toch weer in zijn observatiepost was geklommen.

Terwijl de familie aan het maal zat, vertelde de planter van zijn ervaringen te Tananarive. Hij was in de wolken over de ontvangst bij den gouverneur, van wien men volledige toestemming op de voorgelegde plannen had gekregen.

— Een edele man, in teen edelmoedig, rechtvaardig hart, onze gouverneur, zegde de heer des huizes. Ik heb hem zelf zien weenen bij de ontvangst van een brief van een onbekende, welke onbekende hem haar leed vertelde. Ik moet echter zeggen, dat ook mij de tranen in de oogen kwamen, toen ik het schrijven las, dat de gouverneur mij verzocht ook te lezen. De gouverneur stond er zelfs op, dat ik kennis van den inhoud nam, om mogelijk de gevraagde inlichtingen te kunnen verstrekken. Ik zal mijn best er voor doen, want als men zelf geleden heeft, dan gevoelt men des te dieper het leed van anderen.

— Lieve vader, uw woorden boezemen mij de grootste belangstelling in. Mogen wij weten, wat het schrijven betreft !

— Zeker, kind, het is een dame, die een broeder van haar echtgenoot zoekt, die naar Madagascar is vertrokken en niets meer van zich heeft laten hooren. Het is een kreet om hulp, die zij tot hem richt, omdat haar gezin door vreeselijke rampen is bezocht geworden.

De verdwenen broeder zou haar in deze omstandigheden tot grooten steun zijn.

— En wat zijn dat voor rampen ? vroeg Pierre, die zijn hart beklemd voelde worden bij een lang voorgevoel. Wordt het in den brief ook gezegd ?

— Ze hadden een vriend te gast in hun huis, de schrijfster van den brief en haar echtgenoot, en die vriend is vermoord in hun huis. Haar echtgenoot is van die vreeselijke misdaad beschuldigd en veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. De ongelukkige vrouw beweert, dat haar man onschuldig is en bewijst die onschuld met een vuur-en een overtuiging, die tot iemand toeren.

Pierre ademde verlicht op zijn lange vermoedens waren weggevaagd. Het was immers te dwaas om te geloven, dat de edele Jonkin beschuldigd zou worden van zoo'n afschuwelijke misdaad als vriendenmoord.

— Heeft zij kinderen, de arme vrouw ? vroeg Arlette deelnemend.

— Ja, een meisje.

— Arm schaap Uw medelijden voor de arme vrouw is mij nu nog verklaarbaarder, want ge dacht ook aan uw eenige dochter, aan uw Arlette, niet waar ?

— Uw moeder zal mijn sympathie nog beter begrijpen, als ik haar den voornaam zeg van de ongelukkige vrouw. De onbekende heet Lenore.

Pierre was opgesprongen, alsof een gevaarlijk insect hem gestoken had. Zijn bleeke lippen werden bewogen zonder dat er eenig geluid van kwam, doch eindelijk slaagde hij er in te stamelen :

— Ze... heet Lénore... nietwaar ?... Haar familienaam.... als ik u vertoeken mag ?

— De Cérisolles, antwoordde de heer Herbelot. Pierre verbaasd aanstarend.

Een rauwe kreet ontsnapte de lippen van Romain's broeder.

— 't Is valsch !.... 't Is valsch !.... Ik droom, is 't niet ?

Arlette was ontsteld opgesprongen en haar armen om den hals slaand, vroeg zij hem beangst :

— Pierre, Pierre, wat is er ?

— Beste Dorinval ! zegde de kolonist kalmeerend.

De Kanvlegel.